

ДИСПАНСЕР (І)

Щоб орієнтуватися, Габр міцно стиснув повіки і рухався, відгукуючись на акустичні датчики диспансеру. Взагалі-то він усе життя, до того жахливого, що сталося з ним, добре орієнтувався в простому просторі. Простий простір складався з поворотів припустимої складності. Як і його однолітки, Габр відчував перешкоду, не доходячи 1 м 30 см. Це був заліковий рівень випускного іспиту. На змаганнях коледжу шостого розряду, який він колись закінчив, він угадав перешкоду, не доходячи 2 м 5 см. Це не був світовий рекорд — 17 м 33 см, — але Габр таки пишався цим своїм досягненням. На відстані півметра він міг визначити загальну форму предмета, а на відстані 20 см — матеріал, із якого був зроблений предмет. Усе це входило в обов'язкову програму коледжів шостого розряду, а Габр був здібним учнем.

Тепер, однак, він рухався вузьким коридором, звертав то ліворуч, то праворуч, орієнтуючись на акустичні датчики. Вони звали, впливаючи на його тіло, з-за кожного рогу. Диспансер Міністерства контролю був лабіринтовою спорудою шістнадцятого ступеня складності, а в будівлях, складність яких перевищувала простий ступінь, скрізь стояли акустичні датчики Обра.

Габр рухався повільно, ідучи за ланцюжком сигналів, що передавалися з усіх боків: вони вели його заявленим на пропускному пункті маршрутом прямо у відділ психодіагностики. Йому не потрібно було вслухатися в простір попереду: датчики сповіщали про наближення кожного

зустрічного, і Габр задалегідь звертав до лівої стіни. Він плив по коридорах, повністю відключившись, довірившись силі, що його вела.

Нарешті шкіру обличчя обдало потужним пучком дельта-випромінювання, і Габр зупинився. Це була мета.

— Заходьте, — почув він чийсь голос заразом із легким шумом, який супроводжував рух розсувних дверей.

Через кілька хвилин впевнений авторитетний голос говорив йому:

— Вам нема чого переживати. Головне, що від вас вимагалось, ви зробили. Лише дільничний контролер міг вам допомогти. Тепер ви в надійних руках, заспокойтеся.

Габр сидів, поклавши руки на коліна й опутивши голову.

— І що ж мені робити?

— Ваше захворювання рідкісне, але відоме медицині. Основне — виконувати вказівки Міністерства контролю. І ви не повинні нікому про це говорити. Ви самі маєте розуміти, що вас чекає в іншому разі. Є хвороби, про які хворі нікому не розповідають.

Габр уважно слухав.

— Ваш жах від сприйняття простору — логічний, — продовжував голос. — Галюцинація простору відома психіатрії споконвіку. Більше того, скажу вам відразу, відомі також випадки масового психозу.

— Але ж простір існує, — сказав Габр.

— Так, — відповів голос, — близький простір, ви це повинні знати не гірше за мене. Між мною і вами зараз близький простір. І хай би де перебували, ви завжди будете в зоні близького простору. Звідси затишок і відчуття безпеки, властиві людині. Ваші хворі органи почуттів галюцинують те, що медицині відомо під назвою «далекий простір». Це серйозне порушення світосприйняття. Навіть

у таких непотрібних, рудиментарних органах, як апендикс, волосяний покрив, іноді відбуваються запальні процеси, і вони починають шкодити тілу й душі людини. Що ж тоді говорити про очі?

— Очі не є рудиментом, — зауважив Габр.

— Ви маєте цілковиту рацію, — погодився голос. — Вони завжди служили вмістилищем слізних залоз і тільки. Власне, очі — це дві слізні залози. Але, як вам відомо, і шлунок здатний вимовляти слова, зокрема у черевомовців. Різниця лише в тому, що черевомовлення не травмує психіку, а у вашому випадку їй завдається серйозна шкода, і це спонукало вас добровільно звернутися до нас, чи не так?

— Так, — підтвердив Габр.

— Ви маєте зрозуміти, — продовжував переконувати голос, — Державне Об'єднання та його інститути існують уже сімнадцять числень, і весь цей час вони працювали для блага людини. Жах, який ви відчуваєте при галюцинаціях, завдає вам надмірних страждань, чи не так? Ми позбавимо вас цих неприємних станів. Але ви повинні виконати дві наші умови: бездоганно приймати призначені ліки плюс носити пломби на очах до повного одужання.

— Що таке пломби на очах? — запитав Габр.

— Це дуже рідкісний і стародавній засіб боротьби з психозом далекого простору. Колись, до винаходу активних мозкових агентів, що пригнічують галюцинаційні центри, це був єдиний засіб порятунку від марення. Суто механічний. Пломби ці вже не одну сотню років лежать у Головному сховищі Третього відділу нашого Міністерства незатребувані, для таких от виняткових випадків, як ваш.

— Це винятковий випадок? — запитав Габр.

— Безумовно. У моєї лікарській практиці — перший. Але, чесно кажучи, і від своїх колег я ні про що подібне не чув. Та й у наших газетах не читав. Все, що я вам розповідаю про психоз далеких просторів, — мало кому відома вузько-професійна інформація, забута через непотрібність. Але свого часу, готуючи захист дисертації про історичні психози, я провів не одну ніч, вивчаючи в архівах психоз далекого простору. Так що, молодий чоловіче, наша зустріч не випадкова. У Головному Статистичному Управлінні після дзвінка вашого дільничного контролера ледве розшукали мене. Я б навіть сказав, що в цій справі є тільки два професіонали на все Державне Об'єднання: я і такий собі Роджен із мегаполіса в А-квадраті. Тільки він і я можемо зрозуміти, що з вами відбувається, що ви відчуваєте.

— Спасибі, — Габр підвівся.

— Ви підвелися? — поцікавився лікар.

— Так, — відповів Габр.

— На жаль, пломби ще не надійшли зі сховища, їх там не просто відшукати. Тож зараз ми накладемо на ваші повіки звичайні прокладки, а за тиждень запломбуємо очні отвори на півроку.

— Півроку? — перепитав Габр.

— Так, саме стільки необхідно для поступового, безпечного для вашого здоров'я придушення галюцинаційних центрів у мозку.

— Але хірургічне втручання не знадобиться?

— Це крайній випадок. Виписаний вам біцефрасол майже не дає збоїв.

Габр почув, як розсунулися двері і хтось підійшов до нього. Чийсь делікатні руки наклали на його очі м'які прокладки.

— Коли будете вмиватися, старайтеся, щоб не потрапила вода, — промовив жіночий голос. — Зазвичай вони добре тримаються.

ПРОФЕСОР МОКР (І)

Габр спустився і вийшов на пішохідну доріжку, вона доставила його до станції закритого експреса. Він чув і відчував, як навколо сновигають люди, не натикаючись, обходячи один одного. На заняттях із орієнтації в коледжі, а потім і в прим-університеті Габр завжди отримував гарні оцінки. Уміння відчувати неживу перешкоду майже за два метри оберталось здатністю відчувати живе тіло за цілих чотири метри. Лише іноді, пробираючись до вагона, він зачіпав плечем чийсь тіло, що надто квапилося.

Опустивши в отвір пропускнуго автомату картку, він відчув, як підлога під ногами поїхала, потім автоматичний голос диктора-орієнтатора вимовив: «Шість-нуль-три-та-ікс-Габр, ви в салоні закритого експреса». Отримавши картку назад, Габр прислухався і пішов, обходячи якихось людей, на сигнал індикатора, вмонтованого в його крісло.

Закритий експрес працював у звичайному режимі пневмопоїзда. Габр не любив пневмопоїздів: у них не відчувалося свіжого вітру, який вривається у прочинені згори люки. А нудотний запах квітів, що наповнює салон, здавався йому неприродним. Та сьогодні чомусь хотілося швидше дістатися Мічхока.

Поштовх — і поїзд полетів по пневмоходу. Поруч сиділа жінка — Габр відчував запах її волосся і шкіри. Вона слухала фільм. Окремі фрази героїв ледь долинали до Габра. Він розгорнув газету і заглибився в читання: пальці швидко ковзали по отворах букв і слів, лише іноді зупиняючись на найцікавіших місцях.

Професор Мокр зустрів Габра з великою радістю. Виявилось, він не тільки пам'ятав здібного студента, а й стежив за